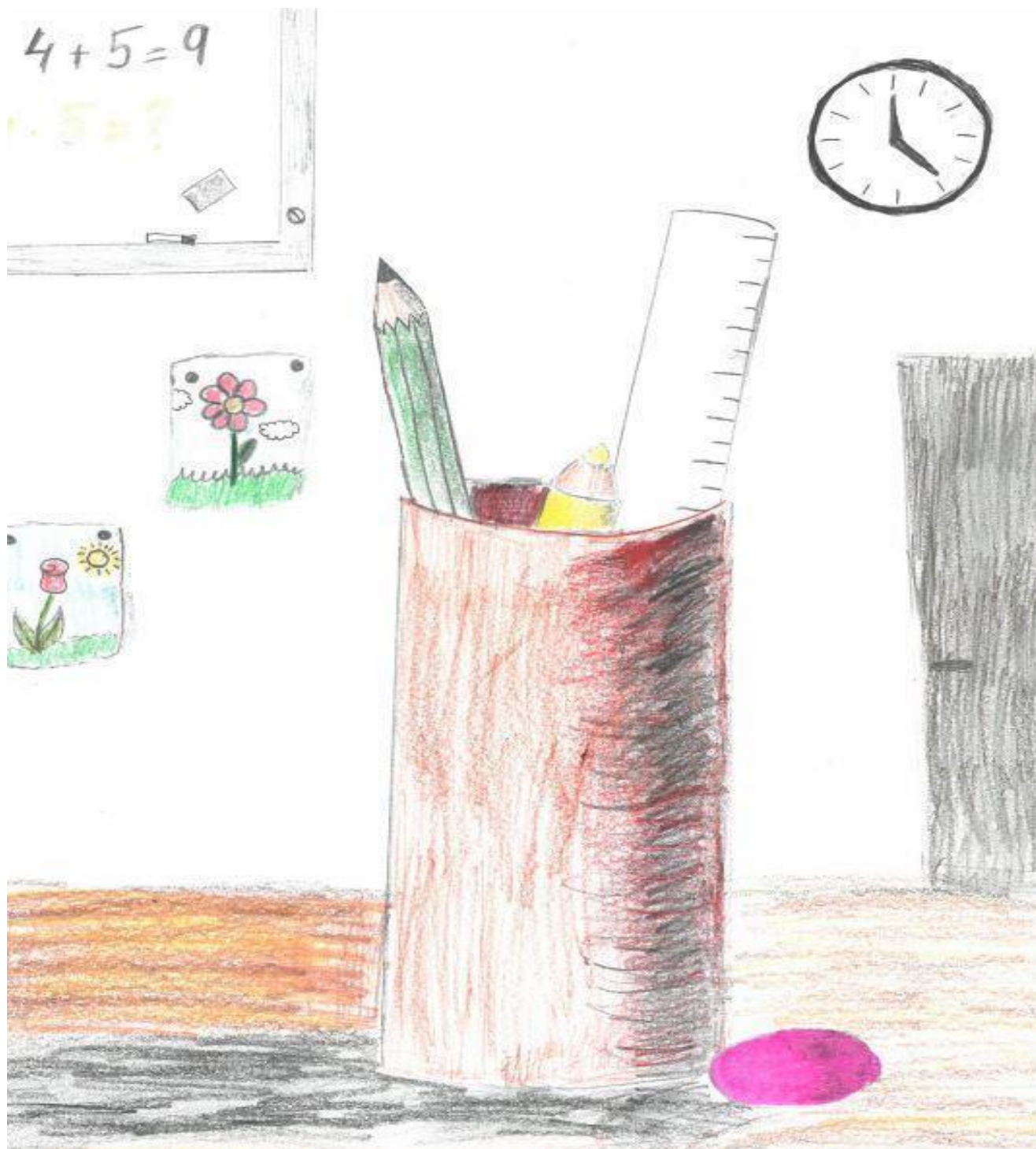

Sipoon kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma
vuosiluokat 1–2

Sisällys

13 Vuosiluokat 1–2	5
13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä	6
13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokalla 1–2	7
13.2.1 Laaja-alainen osaaminen - oppimispolku Sipoossa	7
Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)	7
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	8
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	9
Monilukutaito (L4)	9
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	10
Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)	11
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)	11
13.3 Oppiaineet vuosiluokilla 1–2	12
13.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus	12
Suomen kieli ja kirjallisuus	15
Suomen kieli ja kirjallisuus – opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1 ja 2	16
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	19
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	21
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	25
Kielikylpykieli - ruotsi - opetus ja tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1 ja 2	28
13.3.2 Vieraat kielet	30
Englanti A1 - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	33
Englanti A1 - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	37
13.3.3 Matematiikka	40
Matematiikka - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	43
Matematiikka - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	44
13.3.4 Ympäristöoppi	46
Ympäristöoppi - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	49
Ympäristöoppi - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	51
13.3.5 Uskonto	53
Evangelisluterilainen uskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	56
Evangelisluterilainen uskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	57
Ortodoksiuskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	59
Ortodoksiuskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	60
13.3.6 Elämäkatsomustieto	61
	2

Elämäkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1–2	63
Elämäkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	63
Elämäkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	64
13.3.7 Musiikki	65
Musiikki - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	66
Musiikki - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	68
13.3.8 Kuvataide	70
Kuvataide - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	72
Kuvataide - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	74
13.3.9 Käsityö	75
Käsityö - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	77
Käsityö - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	79
13.3.10 Liikunta	82
Liikunta - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1	83
Liikunta - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2	85
13.3.11 Oppilaanohjaus	88
Oppilaanohjaus Sipoossa vuosiluokalla 1 ja 2	89

13 Vuosiluokat 1–2

Kaikessa opetuksessa huomioidaan Sipoon kunnan opetustoimen arvot:

1. Oppilas, aktiivisuus ja osallisuus kaiken toiminnan keskiössä (oppimisen omistajuus)
2. Hyvään keskittyminen ja hyvän löytäminen kaikista ja kaikesta (innostuneita, osaavia ja hyvinvoivia oppilaita, jokainen oppilas on hyvä)
3. Avoimuus, palvelualttius ja kekseliäisyys suhteessa ihmisiin, asioihin ja uusiin toimintatapoihin
4. Oppiminen tapahtuu kaikkialla (muunkin kuin kouluoppimisen arvostaminen ja oppimisympäristön laajentaminen)
5. Moninaisuuden, kulttuurisen osaamisen ja monikielisyyden arvostaminen

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä

Siirtymävaiheita Sipoossa on kuvattu opetussuunnitelman luvussa 1.4.1. Huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta oppilaan siirtymien eri vaiheissa sujuu mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vuosiluokat 1–2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1–2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1–2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeitä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnustetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1–2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokalla 1–2

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeää, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevaisuutensa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämiseksi korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

13.2.1 Laaja-alainen osaaminen - oppimispolku Sipoossa

Sipoon kunnassa laaja-alainen osaaminen rakentuu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti ja jokaiseen osa-alueeseen on liitetty kolme Sipoo näkökulmaa, jotka toteutetaan kouluissa. Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty Sipoon opetussuunnitelman luvussa 3.3. Kouluissa voi lisäksi olla omia koulukohtaisia painotuksia, jotka liittyvät esimerkiksi monialaisiin kokonaisuuksiin ja muuhun toimintaan.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistetaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Sipoon näkökulmat - Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppimisen lähtökohtana ovat oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet ja oppimisen ilo.

Oppilaiden kykyä hahmottaa omaa oppimistaan ja yksilöllisiä tapojaan oppia vahvistetaan; mitä ja miten olet oppinut tänään? Oppilaat käyttävät sähköisen järjestelmän itsearviointityökalua ja heille annetaan päivittäin kannustavaa palautetta työskentelystään.

Oppilaiden oppimismotivaatioita vahvistetaan ja oppimisen taitoja kehitetään monipuolisten työtapojen ja erilaisten oppimisympäristöjen avulla.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Sipoon näkökulmat - Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita kannustetaan sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen että toisten kuuntelemiseen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Järjestetään fyysisiä tai virtuaalisia kirjasto- ja kulttuurikäyntejä tai tapahtumia ja hyödynnetään verkon yli tapahtuvaa kommunikointia. Oppilaiden taitoja ja kulttuurisia taustoja, omia kiinnostuksen kohteita ja lähiluontoa hyödynnetään sekä arjessa että koulun tapahtumissa ja juhlissa.

Oppimisessa ja opetuksessa hyödynnetään Sipoon kaksikielisyttä ja tehdään yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opetuksessa yli kielirajojen. Kouluissa voi myös toimia kerhoja, joissa on molempien kieliryhmien edustajia.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaa ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavaikenneiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Sipoon näkökulmat - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulun järjestyssäännöt, toimintatavat ja yhteisestä ympäristöstä ja välineistä huolehtiminen sekä turvallinen koulumatka käydään läpi kaikkien oppilaiden kanssa. Oppilaat osallistuvat luokan ja välituntien pelisääntöjen laatimiseen.

Oppimistilanteissa hyödynnetään leikkiä ja draamaa, joiden avulla oppilaat voivat harjoitella erilaisten tunteiden ilmaisemista ja tunnistamista sekä yhteisöllisiä työtapoja ja toisten huomioonottamista.

Eri oppiaineissa käsitellään kestävän kehityksen ja elämäntavan periaatteita ikäkaudelle sopivalla tavalla.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Sipoon näkökulmat – Monilukutaito
Eri oppiaineissa käytetään monia erilaisia medioita, jotta oppilaat saavat harjoitella monilukutaitonsa kehittymistä.
Oppimistilanteissa oppilaille annetaan mahdollisuuksia nauttia, tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä toisten kanssa.
Sipoon koulut osallistuvat mahdollisuuksiensa mukaan kunnallisiin ja valtakunnallisiin projekteihin ja teemaviikkoihin, joissa käsitellään medioita ja monilukutaitoa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tv:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Sipoon näkökulmat - Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Kaikissa kouluissa on käytössä Sipoon kunnan yhteinen Digipassi.
Oppilaat ohjataan käyttämään Sipoon kunnassa käytössä olevia laitteita ja palveluita.
Kaikissa kouluissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman tvt:n käytön tavoitteita.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Sipoon näkökulmat - Työelämätaidot ja yrittäjyys
Oppilaat työskentelevät yksin, pareittain ja erilaisissa ryhmissä vaihtelevissa oppimisympäristöissä.
Oppilaille luodaan mahdollisuuksia harjoitella toisten kuuntelemista, omien mielipiteiden esille tuomista ja muiden mielipiteiden kunnioittamista eri kielillä.
Oppilaita kannustetaan kehittämään omia vahvuuksiaan ja viemään aloittamansa työt loppuun.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

Sipoon näkökulmat - Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Oppilas voi valita itseään kiinnostavia teemoja oppimistehtävien yhteydessä. Oppilaiden taitoja vaikuttaa omaan opiskeluunsa, luokan ja koko koulun yhteisiin asioihin harjoitellaan esim. luokkakokousten ja oppilaskuntatoiminnan avulla.

Oppilaat vaikuttavat omaan koulunkäyntiinsä liittyviin asioihin, esim. toimimalla luokan järjestäjinä, laatimalla luokan sääntöjä, laatimalla luokalle yhteisiä tavoitteita ja sopimalla demokraattisesti niiden saavuttamisesta saadusta palkinnosta.

Oppilaille kerrotaan oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka koskevat heitä koululaisina ja yhteiskunnan jäseninä.

13.3 Oppiaineet vuosiluokilla 1–2

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

13.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnaissa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat

valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä. Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa. Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemaisensa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki ja oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Oppilaita ohjataan ymmärtämään koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.

Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain (731/1999 17 §) mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä loruja, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä ja vuorovaikutustilanteita	Luodaan tilaisuuksia puhumiselle ja kuuntelemiselle. Opetellaan pyytämään puheenvuoro, kunnioittamaan toisen puheenvuoroa ja kuuntelemaan toista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä ja huolehtiminen ja arjen taidot
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1 havainnoidaan erilaisia viestintätapoja S1 harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista	Opitaan työskentelemään parin kanssa sekä ryhmässä. Koetaan oma luokka turvalliseksi paikaksi olla ja toimia, vuorovaikutuksessa toisten kanssa.	L1 L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisuohjeitaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1 käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tieto- ja mediatekstejä sekä pelejä	Rohkaistaan ja kannustetaan oppilasta. Turvallisessa oppimisympäristössä jokainen harjoittelee ja uskaltaa sanoa mielipiteensä ja osallistua monipuolisiin harjoituksiin ja vuorovaikutustilanteisiin.	
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1 havainnoidaan erilaisia viestintätapoja	Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin ja ohjataan oppilasta ymmärtämään, että ihmiset viestivät monin eri tavoin.	L1 L2 L7
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2 opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva S2 tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita	Opetusta eriytetään mahdollisuuksien mukaan jakamalla oppilaat aloitteleviin, harjoitteleviin ja taitaviin lukijoihin ensimmäisen luokan alussa.	L1 L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan	S2 havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia	Oppilas tutustuu lapsille suunnattuihin kirjoihin, eri	L1 L2

monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita S2 työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa S2 pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä ja laajennetaan käsitevarantoa	kirjallisuuden lajeihin ja aihepiireihin. Kirjojen lukeminen ja niihin liittyvät tehtävät laajentavat oppilaan sana- ja käsitevarantoa ja ohjaavat ymmärtävän lukutaidon saavuttamisessa (esim. lukudiplomi).	L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2 harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä, tulkitsemalla kuvia ja tekstejä	Oppilas tutustuu tietokirjallisuuteen ja erilaisiin tiedonhankintatapoihin.	L1 L4 L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2 opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni S2 jaetaan lukukokemuksia eri tavoin	Jokainen lukee omaa lukutaitoaan vastaavaa lastenkirjallisuutta ja tutustuu tietokirjallisuuteen.	L2 L4 L5
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3 harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä	Ensimmäisellä luokalla pääpainona on mekaanisen lukutaidon saavuttaminen. Toisella luokalla pääpainona on sujuva lukeminen sekä luetun ymmärtäminen.	L1 L4 L5 L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3 tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen	Digipassissa määritellään oppilaiden vuosiluokkakohtaiset digioppimisen osaamistavoitteet.	L2 L4 L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen	S3 tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua S3 opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten	Pääpainona ensimmäisellä luokalla on kirjainmallien oppiminen ja oikeinkirjoituksen harjoittelu. Taitavimmat kirjoittavat omia tekstejä. Toisella luokalla tuotetaan	L1 L4 L5

perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja S3 harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita kuten sanaväli, tavutus, virke, lopetusmerkit ja iso alkukirjain	omia tekstejä monipuolisesti käsin ja näppäimistöllä. Sipoossa on käytössä Digipassi, jossa määritellään oppilaiden vuosiluokkakohtaiset digioppimisen osaamistavoitteet.	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4 vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien S4 tehdään havaintoja eri puhetavoista koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksista muihin S4 pohditaan sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla	Ohjataan oppilasta käyttämään kohteliaita puhetapoja	L2 L4 L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4 ohjataan oppilasta etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen S4 lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstejä käytetään ilmaisun virikkeenä	Kirjastoon tutustuminen aloitetaan ensimmäisellä luokalla, jolloin oppilaat saavat kirjastokortin.	L2 L3 L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4 tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen	Ymmärretään ja kunnioitetaan kotikunnan erityispiirteitä, kuten kaksikielisyyttä. Tehdään yhteistyötä kahden kieliryhmän välillä mm. juhlapäivinä (Lucian päivä 13.12 ja Kalevalan päivä, suomalaisen kulttuurin päivä 28.2). Osallistutaan kunnan kulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	L2 L4 L7

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuorten kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti (Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012)). Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista (Perusopetuslaki (628/1998) 30 §). Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun (Perusopetuslaki (628/1998) 3a §), ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan

oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai
- jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus - oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikais- tai yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia (Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja

kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain (Suomen perustuslaki (731/1999) 17 §) mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla

kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Suomi toisena ja vieraana kielenä – opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1–2

S2-opetus järjestetään Sipoossa siten, että oppilaat saavat S2-opetusta useimmiten yhdysluokkaopetuksena eli samassa opetusryhmässä on oppilaita eri vuosiluokilta. Useimmiten oppilaat saavat S2-opetusta kaksi oppituntia viikossa, mutta oppilaiden suomen kielen taito vaikuttaa oppituntien määrään. Oppilaan saamista S2-tunneista toinen on kohdennettu suomen kielen (äidinkielen) opetukseen ja etenkin vanhemmilla oppilailla toinen tunti on usein kohdennettu reaaliaineiden opetukseen ja niiden sanaston ja tekstien opiskeluun.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 Rohkaistaan oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.	Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.	Rohkaistaan oppilasta osallistumaan arjen vuorovaikutustilanteisiin. Tutustutaan jokapäiväisiin tervehdyksiin, ohjeisiin, pyyntöihin (esim. puheenvuoron pyytäminen), kieltoihin ja muiden arkisten asioiden ilmaisuun.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 Harjaannutetaan ja rohkaistaan oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisuja.	Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.	Opetellaan tekemään havaintoja kielestä. Nimetään tunteita ja harjoitellaan tunnetaitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T3 Kannustetaan oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista	Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia	Harjoitellaan vahvuuksien tunnistamista. Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään	

ilmaisurohkeuttaan ja mielikuvitustaan ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.	satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.	kannustavassa ja positiivisessa ympäristössä.	
S2 Tekstien tulkitseminen			
T4 Innostetaan ja ohjataan oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen.	Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne.	Opetukseen valitaan tekstejä, jotka ovat oppilaan kielitaidon mukaisia. Käsitellään yhdessä opettajan ääneen lukemaa tekstiä.	L1 L2 L4
T5 Kannustetaan oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan.	Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä.	Tutustutaan erilaisiin teksteihin. Harjoitellaan luetusta ja kuullusta kertomista. Hyödynnetään toiminnallisia menetelmiä ja draamaa tekstien käsittelyssä.	L2 L4
S3 Tekstien tuottaminen			
T6 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista.	Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin.		L2 L4

T7 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoja ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.	Harjoitellaan erilaisten puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa.	L4 L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
T8 Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita.		Opetellaan isoilla ja pienillä kirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä lukemisen ja kirjain-äänne-vastaavuusharjoitusten avulla.	L1 L4 L5
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T9 Innostetaan oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetoista omassa lähipiirissään sekä autetaan oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen.	Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa teksteissä. Havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.	Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä.	L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7
T10 Innostetaan oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta ja ohjataan oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastetaan kirjaston käyttöön ja lasten kulttuuriin tutustumiseen	Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	Käytetään kirjaston palveluita.	L2 L4
T11 Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten	Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.		L2

asemaan ja elämäntilanteisiin.			
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T12 Autetaan oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	Laajennetaan sanavarastoa. Hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä. Kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään.	L1 L2 L4
T13 Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin.	Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin.	Luokanopettaja ja S2-opettaja tekevät yhteistyötä, jotta oppilas saa tukea muiden oppiaineiden opiskeluun.	
T14 Ohjataan oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	Autetaan oppilasta tarkkailemaan omaa kielenoppimistaan (itsearviointi).	

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 Rohkaistaan oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.	Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.	Rohkaistaan oppilasta osallistumaan arjen vuorovaikutustilanteisiin. Tutustutaan jokapäiväisiin tervehdyksiin, ohjeisiin, pyyntöihin (esim. puheenvuoron pyytäminen), kieltoihin ja muiden arkisten asioiden ilmaisuun.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

T2 Harjaannutetaan ja rohkaistaan oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.	Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.	Opetellaan tekemään havaintoja kielestä. Nimetään tunteita ja harjoitellaan tunnetaitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T3 Kannustetaan oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeuttaan ja mielikuvitustaan ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.	Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.	Harjoitellaan vahvuuksien tunnistamista. Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään kannustavassa ja positiivisessa ympäristössä.	
S2 Tekstien tulkitseminen			
T4 Innostetaan ja ohjataan oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen.	Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).	Opetukseen valitaan tekstejä, jotka ovat oppilaan kielitaidon mukaisia. Käsitellään yhdessä opettajan ääneen lukemaa tekstiä.	L1 L2 L4
T5 Kannustetaan oppilasta lukemaan	Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen	Tutustutaan erilaisiin teksteihin. Harjoitellaan luetusta ja	L2 L4

ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan.	mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Kerrotaan luetusta.	kuullusta kertomista. Hyödynnetään toiminnallisia menetelmiä ja draamaa tekstien käsittelyssä.	
S3 Tekstien tuottaminen			
T6 Ohjataan oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen.	Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin.		L2 L4
T7 Ohjataan oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoja ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.	Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa.	L4 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T8 Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita.		Opetellaan isoilla ja pienillä kirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä lukemisen ja kirjain-äänne-vastaavuusharjoitusten avulla.	L1 L4 L5
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T9 Innostetaan oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä autetaan oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten	Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä. Havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon	Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä.	L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7

kielelliseen käyttäytymiseen.	käsitteitä.		
T10 Innostetaan oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta ja ohjataan oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastetaan kirjaston käyttöön ja lasten kulttuuriin tutustumiseen	Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	Käytetään kirjaston palveluita.	L2 L4
T11 Ohjataan oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin.	Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.		L2
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T12 Autetaan oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	Laajennetaan sanavarastoa. Hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä. Kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään.	L1 L2 L4
T13 Ohjataan oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin.	Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin.	Luokanopettaja ja S2-opettaja tekevät yhteistyötä, jotta oppilas saa tukea muiden oppiaineiden opiskeluun.	
T14 Ohjataan oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja	Autetaan oppilasta tarkkailemaan omaa kielenoppimista (itsearviointi).	

	tulkitsamalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.		
--	--	--	--

Kielikylpykieli - ruotsi - opetus ja tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1 ja 2

Opetus toteutetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 mukaisesti.

Kielikylpykielellä opettavien oppiaineiden kielelliset tavoitteet vuosiluokilla 1–2:

- kehittää sekä rikastuttaa kielikylpykieltä laajaksi ja monipuoliseksi
- opettaa oppilaita havainnoimaan kielen rakennetta ja muotoa eri oppiaineissa
- laajentaa ja syventää ainekohtaista sanavarastoa
- äidinkielen keskeiset tavoitteet ovat peruskoulun opetussuunnitelman mukaiset.

Kielellinen sisältö - kohdekieli ja äidinkieli

Kielikylpykieli	Äidinkieli ja kirjallisuus
Centralt innehåll	Oppisisällöt
Språk och litteratur åk 1–2	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen vl 1–2
Språklekar. Väcka intresse för läsning. Eleven bekantar sig mångsidigt med litteratur genom att lyssna och genom att läsa själv. Biblioteksbesök och bokprat. Inblick i den finlandssvenska kulturen.	Leikitellään kielellä, lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen tutustumalla monipuolisesti kirjallisuuteen kuunnellen ja itse lukien. Kunnioitetaan ja ymmärretään monikulttuurisuuden tuomaa rikkautta. Tarjotaan oppilaille monipuolisia kulttuurielämyksiä.
Skrivning och språkkännedom	Tekstien tuottaminen sekä kielentuntemus
åk 1 Läsning och skrivning, vi använder oss av metoden "Skriva sig till läsning". Alfabetet, stora och små bokstäver. Rikligt med läs- och skrivövningar både enskilt och i grupp. Öva sig att uttrycka sig och skriva egna texter: mening, stor bokstav och punkt. Muntlig framställning och lyssnande. Varierande övningar för muntlig framställning samt övning i koncentrerat lyssnande. -er, -or, o/å, e/ä, x-ljudet, tangentbordet	vl 1 Kielentuntemus. Tavutus. Kirjain-ääne-vastaavuuden vahvistaminen. Äänteiden kesto. Keskittyneen kuuntelemisen harjoittelu. Itseilmaisun harjoittelua
Läsning och skrivning	Lukeminen ja kirjoittaminen
åk 2	vl 2

Alfabetisk ordning. Bunden handskrift eller annan läslig handstil. Vokaler och konsonanter (lång och kort vokal). Sammansatta ord. Ng-ljudet, ck, j-ljudet. Muntlig framställning och lyssnande. Varierande övningar för muntlig framställning samt övning i koncentrerat lyssnande.	Tavutus (kirjallinen). Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin. Oikeinkirjoitusta harjoitellaan erityisesti sanatasolla. Lyhyet ja pitkät vokaalit, kaksoiskonsonantit. Monipuolisen itseilmaisun ja keskittyneen kuuntelun harjoittelu.
--	--

Puheen ja kuullun ymmärtämisen sisällöt

Vuosiluokka 1

Puhuminen ja kuunteleminen

- kehittyvän kielikykykielen taidon harjoittelua opettajan ja koulutovereiden kanssa
- rohkaiseminen arkipäivän kokemuksista kerrontaan kielikykykielellä
- kielen ymmärtämisen lisäämiseksi kuuntelemisen harjoittelussa käytetään apuna nukketeatteria, mimiikkaa ja kuvakerrontaa

Ymmärtäminen

- kielikykykielen ymmärtämisen harjoittelua eri tilanteiden ja harjoitteiden kuten pelien, leikkien, laulujen ja päivittäisten rutiinien avulla
- eri tavoin kerrottujen satujen ja tarinoiden kuuntelua, näiden käsittelyä esim. toistokertomuksina

Vuosiluokka 2

Puhuminen ja kuunteleminen

- kehittyvän kielikykykielen taidon harjoittelua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa
- koulupäivän kokemuksista kertominen kielikykykielellä
- uuden sanaston liittäminen tutulla perustalle ja sanaston harjoittelua turvallisissa ja konkreettisissa tilanteissa
- erilaisten tekstien lukeminen oppilaille tavoitteena sanavaraston kasvattaminen

Ymmärtäminen

- ohjeiden noudattamisen ja tiedon omaksumisen harjoittelua aikaisempaa vaativimmissa tehtävissä
- opitun sanaston käyttöä eri tilanteissa ja oppiaineissa
- luetun ja kuullun ymmärtämisen harjoittamista suurempaa tarkkuutta vaativien tehtävien avulla

Arviointi

Kielitaidon tasojarvioinnissa käytetään Euroopan neuvoston viitekehystä.

http://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1478/1478070_skala-f--r-sj--lvbed--mning-av-spr--kkunskaper.pdf

13.3.2 Vieraat kielet

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnaissa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Vieras kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1–2

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkinkielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Vieraan kielen A1-oppimäärän työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkaus ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentelyryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa

oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Vieraan kielen A1-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Kielenopiskelutaidot: S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Kielenopiskelutaidot: S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Kielenopiskelutaidot: S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagoitua vuorovaikutustilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä: S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä: S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen,

leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Vieraan kielen A1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Englanti A1 - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tarkoituksena on tutustua englannin kielen alkeisiin leikinomaisesti ja toiminnallisia työtapoja hyödyntäen. Opetuksessa käydään läpi esim. tervehdyksiä, värejä, ruokia, viikonpäiviä ja muuta arkipäivän sanastoa. Oppilaat saavat kokemusta englanninkielisistä kulttuureista esimerkiksi satujen, musiikin ja leikkien kautta. Opetuksessa hyödynnetään myös digitaalisia välineitä ja materiaaleja. A1-kielen opetusta voidaan toteuttaa esimerkiksi muiden oppituntien yhteydessä lyhyinä opetustuokioina pitkin kouluviikkoa tai monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhteydessä. Vuosiluokilla 1–2 keskitytään suulliseen ilmaisuun ja rohkeuteen käyttää vierasta kieltä. Oppilaiden englannin kielen osaamista ei ole tarkoitus testata.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Sisältö (Sipoon näkökulma)	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.	Vuosiluokalla 1 tutustutaan ja havainnoidaan lähiympäristön monikielisyyttä (oman luokan puhutut kielet ja Sipoon kaksikielisyys). Harjoitellaan kohteliaisuusfraasien käyttöä (esim. "please", kiitos, ole hyvä, anteeksi).	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L2, L5, L7
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	Tiedostetaan, että maailmassa on monia kieliä ja kulttuureita. Luodaan myönteinen asenne vieraan kielen opiskelua ja eri kulttuureita kohtaan.	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L2
Kielenopiskelutaidot				
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden	S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja		Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	L1, L2, L6

kanssa ja toimia ryhmässä	työskentelemään pareittain ja ryhmissä.			
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.		Oppilas oppii arvaamaan ja pääättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L4, L5
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarviointin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	Annetaan esimerkkejä erilaisista tavoista tutustua vieraaseen kieleen (esim. laulut, leikit, pelit, lorut, elokuvat, internet).	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 rohkaistaan oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.	Harjoitellaan fraaseja, esim. "How are you?" "I'm fine, thanks." "I can..." "I like..." "What day is it today?" "Today is..."	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	L1, L2, L4, L6, L7
T7 Ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten	Vuosiluokalla 1 on tarkoitus tutustua, lorujen, leikkien ja laulujen avulla	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja	L1, L2, L3, L4, L5, L7

keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia	viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisia, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.	esimerkiksi seuraavien aihepiirien sanastoon: tervehdykset, numerot 1-10, värit, viikopäivät, eläimet, perhe ja perheenjäsenet. Opetuksessa otetaan huomioon englanninkielisen kulttuurin juhlat (Halloween, jouluystävänpäivä, pääsiäinen).	TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista . Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteissa ja kulttuuriin sopivalla tavalla	S3 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa , kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa .	Harjoitellaan kohteliaisuusfraasien käyttöä (esim. "please", kiitos, ole hyvä, anteeksi).	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliaista kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa . Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina	1. vuosiluokalla käsiteltävät tekstit painottuvat suullisiin teksteihin (opettajan puhe, laulut, sadut, leikit, lorut, pelit ym.).	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

	esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.			
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	1. vuosiluokalla ei edellytetä englannin kielen kirjallista osaamista.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Englanti A1 - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Sisältö (Sipoon näkökulma)	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.	Vuosiluokalla 2 tutustutaan ja havainnoidaan lähiympäristön monikielisyyttä (oman luokan puhutut kielet ja Sipoon kaksikielisyys). Harjoitellaan	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekielen muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L2, L5, L7

		kohteliaisuusfrasien käyttöä (esim. "please", kiitos, ole hyvä, anteeksi).		
T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	Tiedostetaan, että maailmassa on monia kieliä ja kulttuureita. Luodaan myönteinen asenne vieraan kielen opiskelua ja eri kulttuureita kohtaan.	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L2
Kielen opiskelutaidot				
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.		Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.		Oppilas oppii arvaamaan ja päättelemään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	L1, L4, L5
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	Annetaan esimerkkejä erilaisista tavoista tutustua vieraaseen kieleen (esim. laulut, pelit, lorut, elokuvat, internet).	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielen opiskelutaitoja.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä	Harjoitellaan fraaseja, esim. "How are you?" "I'm fine, thanks." "I can..." "I like..."	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	L1, L2, L4, L6, L7

	<p>sisältöjä ovat eri kielenkäyttö tarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa . Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.</p>	<p>“What day is it today?” “Today is...”</p>		
<p>T7 Ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia</p>	<p>S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia. Harjoitellaan tilanteita paljon mm. laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.</p>	<p>Vuosiluokalla 2 kerrataan aiemmin opittua ja laajennetaan sanastoa esimerkiksi seuraavilla aihepiireinä: kehonosat, ruoka, koti (huoneet, huonekalut), pers.pronominit, vuodenajat, koulu, harrastukset.</p> <p>Opetuksessa otetaan huomioon englanninkielisen kulttuurin juhlat (Halloween, jouluku, ystävänpäivä, pääsiäinen).</p>	<p>Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista . Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.</p>	<p>L1, L2, L3, L4, L5, L7</p>
<p>T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla</p>	<p>S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa , kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia</p>	<p>Harjoitellaan kohteliaisuusfraasien käyttöä (esim. “please”, kiitos, ole hyvä, anteeksi).</p>	<p>Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.</p>	<p>L2, L4, L6, L7</p>

	vuorovaikutustilanteissa			
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.	2. vuosiluokalla käsiteltävät tekstit painottuvat suullisiin teksteihin (opettajan puhe, laulut, sadut, pelit, lorut, leikit ym.).	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä, annetaan usein mahdollisuuksia tunnistaa englannin kielen kirjoitettuja sanoja	S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla.	2. vuosiluokalla ei edellytetä englannin kielen kirjallista osaamista.	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

	Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.			
--	--	--	--	--

13.3.3 Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0–20 ja sitten lukualueella 0–100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1–2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1–2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1–2

Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehityksessä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

Matematiikka - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1 Ajattelun taidot S2 Luvut ja laskutoimitukset S3 Geometria ja mittaaminen S4 Tietojenkäsittely ja tilastot	Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat mielenkiintoisia matematiikan oppimisen kokemuksia kaikille.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	Matematiikka oppilaiden arjessa ja oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet	L4 Monilukutaito

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelemiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen		Käytetään digitaalisia välineitä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan		Työskentelyä pareittain ja ryhmässä matemaattisen ongelmien parissa	L1 L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden.	L1 L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.	L1 L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.	L1 L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Painotetaan laskutoimituksissa lukualuetta 0–20. Tutustutaan lukualueeseen 0–100	L1 L4
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	Tutustutaan kaksiolotteisiin muotoihin kuten ympyrään ja monikulmioihin sekä käsitteisiin suora ja jana.	L1 L4 L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate		Käytetään suureita pituus ja aika sekä niistä yksiköt metri, senttimetri, tasa- ja puolittunnit	L1 L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja. Pyritään integroimaan tietojenkäsittely- ja tilastotaitoja muihin oppiaineisiin.	L4 L5

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaihteittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaihteittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan. Oppilas oppii ohjaamaan kaveria lyhyillä toimintaohjeilla.	L1 L2 L4 L5
---	----	---	----------------------

Matematiikka - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1 Ajattelun taidot S2 Luvut ja laskutoimitukset S3 Geometria ja mittaaminen S4 Tietojenkäsittely ja tilastot		L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4		L4 Monilukutaito
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4		L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4		L1 L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	L1 L4

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä.	
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin. Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla.	L1 L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita		Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Opetellaan kertotaulut 1–5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. Toimitaan lukualueilla 0–100.	
T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	Syvennetään geometriaa tutustumalla kolmiulotteisiin kappaleisiin kuten pallo, pyramidi, lieriö, kartio ja särmiöt.	L1 L4 L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä. Tutustutaan kellonajan erilaisiin merkintätapoihin.	L1 L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	Pyritään integroimaan tietojenkäsittely- ja tilastotaitoja muihin oppiaineisiin.	L4 L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	Oppilas oppii ohjaamaan kaveria lyhyillä toimintaohjeilla.	L1 L2 L4 L5

13.3.4 Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 1–2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Kasvu ja kehitys: Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänculusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Pehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi: Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen: Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen: Pehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Pehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu: Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja

vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskeissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuudeksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä
- edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

Ympäristööoppi - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi	Kehonosiin tutustuminen. Minä osana perhettä. Terveelliset elämäntavat ja käytöstavat.	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittaminen	Ympäristöopin asioiden oppimisesta iloitseminen ja oman oppimisen arvioiminen. Ruuan alkuperä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluuyhteisössä		Lähiluontoon ja rakennettuun ympäristöön tutustuminen. Sipoo kotiseutuna. Omista ja toisten tavaroista huolehtiminen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4 S6	Retkeily lähiympäristössä mahdollisuuksien mukaan (esim. Sipoonkorpi)	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Pienten tutkimusten tekeminen. Yhteistyö paikallisten museoiden, yritysten ja järjestöjen kanssa mahdollisuuksien mukaan.	L1 L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin		Sään tutkiminen: havainnointi ja raportointi.	L1 L4 Monilukutaito
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	Lähiympäristön tutkiminen. Eliöiden tunnistaminen. Elollinen ja eloton luonto.	L1 L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita		Kodin turvallisuus. Luokan turvallisuus ja säännöt. Liikennesäännöt ja – turvallisuus.	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita	S2, S4, S6	Arkielämää helpottaviin teknologisiin laitteisiin	L1 L3

kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien		tutustuminen. Omat kokeilut ja keksinnöt.	
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	Tunteet ja tunnetaidot. Omat ja muiden vahvuudet. Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	Tiedon etsiminen eri lähteistä ja sen raportointi. Ympäristöopin tieto- ja viestintäteknologisten ympäristöjen käyttäminen.	L4 L5 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	Omien valintojen vaikutus kestävään elämäntapaan.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina		Karttaan tutustuminen.	L1 L4
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista		Omien mielipiteiden ilmaiseminen ja perusteleva.	L2 L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1 S5	Tutustutaan veteen ilmiönä.	L3

Ympäristöoppi - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon sisällöt	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen	Tutustutaan peruselintoimintoihin. Tutustutaan eri elämänvaiheisiin.	

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittaminen	Tunnetaitojen vahvistaminen. Arjen käyttäytymistapojen harjoittaminen: jokaisen yksityisyyden kunnioittaminen, fyysinen koskemattomuus ja kiusaamisen ehkäisy.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä		Kierrättäminen ja jätteiden lajittelu. Omien tekojen merkitys lähiympäristölle.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4 S6	Retkeillään lähiympäristössä mahdollisuuksien mukaan (esim. Sipoonkorpi).	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Havainnoidaan lähiympäristöä eri vuodenaikoina.	L1 L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin		Erilaisten tutkimusvälineiden käytön harjoittaminen ja tulosten raportointi.	L1 L4 Monilukutaito
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	Tutkitaan luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä. Tunnistetaan eliöitä.	L1 L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita		Tutustutaan koulun turvallisuusohjeisiin ja –välineisiin. Harjoitellaan alkeisensiapu-taitoja. Opetellaan toimimaan turvallisesti liikenteessä	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2 S4 S6	Erilaiset ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävät (tutkimuksen eri vaiheet).	L1 L3

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	Erilaisissa ryhmissä toimiminen. Toisten mielipiteiden kuunteleminen. Oman ja toisten työn arvostaminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	Omien tuotosten esitteleminen toisille.	L4 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	Tutkitaan liikettä ilmiönä.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina		Laaditaan pihakartta.	L1 L4
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista		Omien mielipiteiden perusteleva.	L2 L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1 S5	Tutustutaan elämän perusedellytyksiin kasvattamalla kasveja. Tutkitaan ilmaa ja lämpöä ilmiöinä.	L3

13.3.5 Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämönhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1–2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänskysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja

elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1–2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja omaaloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1–2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

Evankelisluterilainen uskonto

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden

keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Evangelisluterilainen uskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma	Herätellään oppilasta huomaamaan uskonnollisia traditioita ja tilanteita oman perheen arjessa (esim. rukous ja jumalanpalvelus).	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan Raamattuun ja joihinkin sen sisältöihin mm. leikkien, laulaen, keskustellen, askarrella ja draaman avulla. Tutustutaan myös ev.lut.uskonnon keskeisiin symboleihin (esim. risti, kala ja kyyhkynen) ja kertomuksiin (esim. luomiskertomus)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan keskeisiin kirkkovuoden juhliin (joulu ja pääsiäinen) sekä niihin liittyviin traditioihin, musiikkiin ja Raamatun kertomuksiin. Tutustutaan myös omaan lähiseurakuntaan ja sen toimintaan. Mahdollisuuksien mukaan vierailaan esim. kirkoissa ja seurakuntatalolla ja tavataan seurakunnan työntekijöitä.	L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Ohjataan oppilaita huomaamaan, ettei kaikissa perheissä ole samanlaiset tavat, arvot tai elämäntavot.	L2 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Käsitellään arkielämän ongelmatilanteita ja niissä toimimista. Pohditaan erilaisia ratkaisuja myös kristillisiin arvoihin nojaten.	L2 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Eläydytään toisen asemaan ja harjoitellaan erilaisuuden kohtaamista sekä suvaitsevaisuutta esim. erilaisten tarinoiden, kertomusten, draaman ja roolileikkien avulla.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden vaikutuksia erilaisissa arkielämän tilanteissa. Tutustutaan Kultaiseen sääntöön ja ohjataan oppilaita kunnioittamaan elämää ja toisia ihmisiä.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Rohkaistaan jokaista osallistumaan ja ilmaisemaan mielipiteensä luomalla turvallisia ja luottamuksellisia tilanteita (esim. parikeskustelut, pienryhmät). Harjoitellaan kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä sekä ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä. Annetaan eväitä oman mielipiteen perustelun tueksi.	L1 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 L7

Evangelisluterilainen uskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1 Suhde omaan uskuntoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	Herätellään oppilasta huomaamaan uskonnollisia traditioita ja tilanteita oman perheen arjessa (esim. kaste, hautajaiset, rippijuhlat, häät). Herätellään oppilaita pohtimaan, mitä on hyvä tai onnellinen elämä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin	S1	Tutustutaan mm. keskustellen, leikkien ja draaman avulla ev.lut.uskonnon keskeisiin käsitteisiin (esim. kristitty, pyhä ja armo) ja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin		kertomuksiin (esim. Jeesuksen elämä ja opetukset).	
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan keskeisiin kirkkovuoden juhliin (joulu ja pääsiäinen) sekä niihin liittyviin traditioihin, musiikkiin ja Raamatun kertomuksiin. Tutustutaan myös omaan lähiseurakuntaan ja sen toimintaan. Mahdollisuuksien mukaan vierailaan esim. kirkkoissa ja seurakuntatalolla ja tavataan seurakunnan työntekijöitä.	L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan muihin uskontoihin (esim. ortodoksinen kirkko, katolinen kirkko, islam, juutalaisuus). Tutustutaan niiden tapoihin ja perinteisiin.	L2 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Tunnistetaan erilaisia tunteita ja opetellaan elämään niiden kanssa. Pohditaan, mikä tuo omaan elämään esim. turvallisuuden tunnetta, iloa tai surua. Mietitään myös, mistä luottamus syntyy.	L2 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Eläydytään toisen asemaan ja harjoitellaan erilaisuuden kohtaamista sekä suvaitsevaisuutta esim. erilaisten tarinoiden, kertomusten, draaman ja roolileikkien avulla.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden vaikutuksia erilaisissa arkielämän tilanteissa.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Rohkaistaan jokaista osallistumaan ja ilmaisemaan mielipiteensä luomalla turvallisia ja luottamuksellisia tilanteita (esim. parikeskustelut, pienryhmät). Harjoitellaan kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä sekä ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä. Annetaan eväitä oman mielipiteen perustelun tueksi.	L1 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 L7

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierroksen mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin koulu-yhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Ortodoksiuskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1–2

Ortodoksiuskonnon opetuksen opetusryhmät ovat luokka-asterajat ylittäviä. Opettajan tulee huomioida tämä opetuksessaan, jotta kaikki keskeiset sisällöt ja tavoitteet tulee huomioitua opetuksessa vähintään kerran vuosiluokkakokonaisuuden aikana.

Ortodoksiuskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	Herätellään oppilasta huomaamaan uskonnollisia traditioita ja tilanteita oman perheen arjessa (esim. kaste, mirhallavoitelu, ortodoksiset perinteet, nimikkopyhät, taivaallinen esirukoilija, oma nimipäivä, enkelit, suojelusenkeli). Herätellään oppilaita pohtimaan, mitä on hyvä tai onnellinen elämä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan ortodoksiin käsitteisiin, kertomuksiin ja keskeisiin symboleihin (esim. Raamattu, risti, ristinmerkki, tuohus)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan keskeisiin kirkkovuoden juhliin (joulu ja pääsiäinen) ja niihin liittyviin traditioihin (paastoaminen, virpominen). Opetellaan kirkkokäyttäytymistä.	L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Käsitellään arkielämän ongelmatilanteita ja niissä toimimista. Pohditaan erilaisia ratkaisuja myös kristillisiin arvoihin nojaten.	L2 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Eläydytään toisen asemaan ja harjoitellaan erilaisuuden kohtaamista sekä suvaitsevaisuutta esim. erilaisten tarinoiden, kertomusten, draaman ja roolileikkien avulla.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden vaikutuksia oman ja lähipiirin hyvinvointiin erilaisissa arkielämän tilanteissa.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Rohkaistaan jokaista osallistumaan ja ilmaisemaan mielipiteensä luomalla turvallisia ja luottamuksellisia tilanteita (esim. parikeskustelut, pienryhmät).	L1 L6 L7

Ortodoksiuskonto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
-----------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------------------

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan ortodoksiin kertomuksiin ja opetellaan keskeisiä ortodoksisia käsitteitä ja symboleja (esim. lampukka, mysteerit, sakramentit, kirkkorakennus, Jumalansynnyttäjä, Kristuksen ja Jumalansynnyttäjän ikonit). Tutustutaan Pyhään Kolminaisuuteen (Jumala, Jeesus/Jumalan Poika/Kristus, Pyhä Henki).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan kirkkovuoden juhliin sekä kirkon työntekijöihin ja heidän tehtäviinsä (esim. pappi, kanttori, ponomari, oman pyhäkön praasniekka).	L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Ohjataan oppilaita huomaamaan, ettei kaikissa perheissä ole samanlaiset tavat, arvot tai elämäkatsomukset.	L2 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Tunnistetaan erilaisia tunteita ja opetellaan elämään niiden kanssa. Pohditaan, mikä tuo omaan elämään esim. turvallisuuden tunnetta, iloa tai surua. Mietitään myös, mistä luottamus syntyy.	L2 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Tutustutaan pyhiin ihmisiin, esim. pyhä Nikolaos. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Käsitellään teemoja, kuten luomiskertomus, kirkkovuoden alku, luomakunnan päivä, paasto, esirukous, omatunto, epäitsekkyys, ihmisen vapaus ja vastuu.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Harjoitellaan kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä sekä ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä. Annetaan eväitä oman mielipiteen perustelun tueksi.	L1 L6 L7

13.3.6 Elämäkatsomustieto

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeitä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuksena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1–2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja

tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1–2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Elämäkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1–2

Sipoon kunnassa vuosiluokkien 1–2 elämäkatsomustiedon opetuksen keskiössä on ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään ja omia ajatuksiaan. Opetuksen pyrkimyksenä on harjaannuttaa oppilaan taitoa kertoa omista kokemuksistaan ja kuunnella toisia. Oppilasta rohkaistetaan tekemään ikäluokalle soveltuvia valintoja, jotka vahvistavat oppilaan kykyä arvostaa toisia ihmisiä ja ympäröivää luontoa. Toisten mielipiteiden arvostaminen ja taito tunnistaa arkipäiväisiin tilanteisiin liittyviä näkökulmia ovat opetuksen tärkeitä ulottuvuuksia. Oppilasta tutustutetaan Sipoon ja oppilaan oman lähiympäristön elämäntapoihin.

Elämäkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1 Kasvaminen hyvään elämään S2 Erilaisia elämäntapoja S3 Yhteiselämän perusteita S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus	Harjoitetaan keskustelutaitoja. Pohditaan erilaisia tapoja elää ja ajatella. Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin. Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T2 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteeita eri tavoin	S2	Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?”	L1 L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T3 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Opetellaan kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoitellaan selkeää itseilmaisua.	
T5 Ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä. Pohditaan erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan yhteiselämän perusteita oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen.	L1 L4
T7 Opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.	L2 L4
T9 Ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.	L3 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7

Elämänkatsomustieto - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1 Kasvaminen hyvään elämään S2 Erilaisia elämäntapoja S3 Yhteiselämän perusteita	Harjoitetaan keskustelutaitoja. Pohditaan erilaisia tapoja elää ja ajatella. Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin. Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

	S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus		
T2 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?"	L1 L2 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T3 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Opetellaan kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoitellaan selkeää itseilmaisua.	
T4 Edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista. Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?" Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin. Pohditaan elämän rajallisuutta ja perehdytään kertomuksiin maailman synnystä.	L1 L2 L7
T6 Rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	S1-S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Pohditaan erilaisia tapoja elää ja ajatella. Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin. Tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta oppilaan lähiympäristöön.	L1 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7
T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä. Tutkitaan esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reilouden merkityksiä. Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla	L2 L3 L7
T9 Ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.	L3 L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7

13.3.7 Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan

ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1–2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omassa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusiisointi ja muu musiikillinen

yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1–2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötahoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Musiikki - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Sipoossa luontevia yhteistyötahoja, joita voidaan hyödyntää musiikin opetuksessa, ovat esim. Porvoonseudun musiikkiopisto, Lilla Villan, Susimusa ry, Musiikkia Sipoossa ry sekä Sipoon musiikkiyhdistys ry.

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus			
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1 Miten musiikissa toimitaan S2 Mistä musiikki muodostuu S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto	Harjoitellaan yhteismusisoinnin perusteita, esimerkiksi: - aloittaminen hiljaisuudesta ja lopettaminen yhtäaikaan - yhteisen sykkeen löytäminen (esim. keho-, rytm- tai laattasoittimia käyttäen) Tarjotaan harjoittelun kautta syntyviä onnistumisen ja musisoinnin ilon kokemuksia. Pyrkimyksenä on ymmärtää oma osuus osana yhteistä musiikillista kokonaisuutta. Havaitaan, että myös pieni ja helppo osuus voi olla kokonaisuuden	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

		kannalta todella merkittävä (esim. yksi triangelin lyönti tai yhdellä äänellä soitettu ostinato).	
Musisointi ja luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan ja musisoidaan yhdessä. Rohkaistutaan myös käyttämään omaa ääntä esimerkiksi erilaisten improvisaatioharjoitusten kautta. Harjoitellaan esimerkiksi laattasoitinten, rytmisoitinten, ääniputkien ja kanteleen perussoittotekniikoita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 L4 Monilukutaito
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen		Kuunnellaan musiikkia ja harjoitellaan keskittynyttä kuuntelua. Harjoitellaan musiikkikokemuksesta keskustelemista myös musiikin käsitteitä käyttäen (esim. hidas-nopea, voimakas-hiljainen, duuri-molli). Kuunnellaan monipuolisesti eri musiikkityylejä. Koetaan ja tuotetaan erilaisia ääniympäristöjä, kuunnellaan, liikutaan ja keskustellaan.	L1 L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	Ideoidaan ja toteutetaan esimerkiksi: - omia alku- tai välisoittoja Käytetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös teknologian tarjoamia mahdollisuuksia niin toteutuksessa (esim. valmiit tehoste-arkistot tai muokattavat äänimaisemat) kuin taltioinnissakin.	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	Tutustutaan musiikilliseen kulttuuriperintöön leikkien, laulaen ja liikkuen. Valitaan vuodenaikaan ja juhlapäiviin sopivaa ohjelmistoa. Annetaan myös oppilaille mahdollisuus vaikuttaa ohjelmistoon.	L2 L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Tutustutaan musiikin merkintätapoihin joko vakiintunein tai omin symbolein (esim. sävelkorkeus, aika-arvot).	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	Opastetaan käyttämään soittimia ja musiikkilaitteita turvallisesti sekä toiset huomioiden.	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	Harjoitellaan jokin teos viimeistelyyn esityskuntoon siten, että jokainen oppilas tietää, mikä on hänen osuutensa, ja yrittää parhaansa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.	L1

Musiikki - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus			
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1 Miten musiikissa toimitaan S2 Mistä musiikki muodostuu S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto	Harjoitellaan yhteismusisoinnin perusteita, esimerkiksi: - aloittaminen hiljaisuudesta ja lopettaminen yhtäaikaan - yhteisen sykkeen löytäminen (esim. keho-, rytmi- tai laattasoittimia käyttäen) Tarjotaan harjoittelun kautta syntyviä onnistumisen ja musisoinnin ilon kokemuksia. Pyrkimyksenä on ymmärtää oma osuus osana yhteistä musiikillista kokonaisuutta. Havaitaan, että myös pieni ja helppo osuus voi olla kokonaisuuden kannalta todella merkittävä (esim. yksi triangelin lyönti tai yhdellä äänellä soitettu ostinato).	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Musisointi ja luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Lauletaan ja musisoidaan yhdessä. Rohkaistutaan myös käyttämään omaa ääntä esimerkiksi erilaisten improvisaatioharjoitusten kautta. Harjoitellaan esimerkiksi laattasoitinten, rytmisoitinten, ääniputkien ja kanteleen perussoittotekniikoita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 L4 Monilukutaito
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja		Kuunnellaan musiikkia ja harjoitellaan keskittynyttä kuuntelua. Harjoitellaan musiikkikokemuksesta keskustelemista myös musiikki-käsitteitä käyttäen (esim. hidas-nopea, voimakas-hiljainen, duuri-molli). Koetaan ja tuotetaan erilaisia	L1 L4

musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen		ääniympäristöjä, kuunnellaan, liikutaan ja keskustellaan.	
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikkunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	Ideoidaan ja toteutetaan esimerkiksi: - keksitään millaista ääntä voisi lähteä, vaikka jostakin kuvasta, suunnitellaan äänimaisema ja/tai efektit johonkin tuttuun satuun tai näytelmään. Käytetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös teknologian tarjoamia mahdollisuuksia niin toteutuksessa (esim. valmiit tehostearkistot tai muokattavat äänimaisemat) kuin taltioinnissakin.	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	Tutustutaan musiikilliseen kulttuuriperintöön leikkien, laulaen ja liikkuen. Valitaan vuodenaikaan ja juhlapäiviin sopivaa ohjelmistoa. Tutustutaan musiikin historiaan valitsemalla ohjelmistoa eri aikakausilta. Annetaan oppilaille myös mahdollisuus vaikuttaa ohjelmistovalintoihin.	L2 L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Tutustutaan musiikin merkintätapoihin joko vakiintunein tai omin symbolein (esim. sävelkorkeus, aika-arvot).	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	Opastetaan käyttämään soittimia ja musiikkilaitteita turvallisesti sekä toiset huomioiden.	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	Harjoitellaan jokin teos viimeisteltyyn esityskuntoon siten, että jokainen oppilas tietää, mikä on hänen osuutensa, ja yrittää parhaansa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.	L1

13.3.8 Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja

yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1–2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja

ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1–2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

Kuvataide – opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokilla 1–2

Kuvataiteen opetuksessa keskeisintä on kannustaa oppilasta luomaan taidetta eri muodoissa. Oppilas tutustuu kuvataiteen eri alueisiin ja harjoittelee erilaisten työskentelymenetelmien ja välineiden

käyttämistä sekä kuvasomittelua. Oppilaan kuvallisen ajattelun kehittymisen kannalta on tärkeä harjoitella visuaalisten valintojen tekoa omassa työskentelyssä. Oppilaan taidot ilmaista kuvallisesti havaintojaan, ajatuksiaan, tunteitaan tai haaveitaan kehittyvät, kun hän oppii valintojen tekoa.

Keskeiset materiaalit ja välineet: erilaiset piirustusvälineet ja siveltimet, väriliidut, vesivärit ja peitevärit, savi, erilaiset paperit ja pahvit, kierrätysmateriaalit, valokuvakamera tai videokamera sekä tietokone.

Keskeiset työskentelymenetelmät: lyijykynä- ja hiilipiirustustekniikka, liitutekniikka, vesiväritekniikka, peiteväritekniikka (guassi), painomenetelmät (grafiikka), rakentelu ja muovailu (savi, pahvi, kierrätysmateriaalit), valokuva ja video, digitaalinen kuvankäsittely ja taide, graffiti.

Oppilas tutustuu vähintään yhteen suomalaiseen kultakauden taideteokseen perusteellisemmin. Tämä jatkuu jokaisella vuosiluokalla ja tutuista taideteoksista ja tiedoista voi kerätä eri tavoin kootun taideportfolion.

Portfoliotyöskentely aloitetaan vuosiluokalla 1–2. Portfolio on kokoelma oppilaan töitä ja töihin liittyviä harjoituksia, virikekuvia, luonnoksia yms.

Kuvataide - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokka 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat	Opetuksessa huomioidaan oppilasta kiinnostavat kuvalliset ilmiöt. Havainnoidaan luontoa ja esineympäristöä. Käytetään taidetta opetuksen virikkeenä, esimerkkeinä ja lähtökohtina. Opetuksen apuna käytetään erilaisia tv-välineitä ja -ohjelmia (digikamera, kosketusnäyttö, tietokone, kuvankäsittely, ym.).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1-S3	Luodaan turvallinen ilmapiiri, joka mahdollistaa omista kuvista kertomisen muille. Oppilaat tarkkailevat ympäristöä ja keskustelevat havainnoistaan, he laajentavat ympäristön havaintoja tietotekniikan avulla esim. vieraillemalla museossa internetin kautta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla		Oppilas voi esim. kerätä omia töitään, kiinnostavia kuvia, havaintojaan, yms. kansioon, sähköiseen portfolioon tms., joka päivitetään lukukauden lopussa. Oppilas voi tällä tavalla toimien kuljettaa kuvallisen historiansa aina yläkouluun asti.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita	S1-S3	Oppilaille tarjotaan erilaisia kuvataidetehtäviä, jotta jokaisen oppilaan vahvuudet tulevat esille ja jokainen oppilas saa onnistumisen kokemuksia. Opetellaan erilaisten työvälineiden	L2 L3 L5 L6

sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja		oikeaoppista käyttöä ja puhdistusta. Opetellaan pitämään huolta omista töistä ja välineistä. Harjoitellaan valokuvaamista.	
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa		Keskustellaan omista ja muiden töistä. Harjoitellaan oman työn valmiiksi tekemistä.	L1 L2 L3 L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa		Harjoitellaan ryhmätyön tekemistä esim. yhdessä tehtävän taideteoksen yhteydessä tai koottaessa taidenäyttelyä. Tutustutaan erilaisiin kuvallisen vaikuttamisen keinoihin (esim. mainokset, symbolit, liikennemerkit).	L1 L2 L4 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1-S3	Harjoitellaan kuvataiteen käsitteistön käyttöä käytännön harjoituksissa. Tutkitaan, kokeillaan ja tarkastellaan visuaalista kulttuuria yksin ja yhdessä.	L1 L4 L5 L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1-S3	Tutustutaan lähiympäristössä olevaan taiteeseen (oma koti, koulu, kirjasto, taidenäyttelyt, ympäristötaideteokset, kirkkotaide).	L2 L3 L6 L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta		Tutustutaan taiteilijoihin omasta kunnasta ja lähiympäristöstä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1-S3	Tutkitaan käsitteitä kaunis, ruma, arvokas, arvoton.	L2 L3 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuva-ilmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys		Käytetään työskentelyssä kierrätysmateriaalia, jota myös oppilaat voivat tuoda kouluun tai jota mennään keräämään yhdessä.	L1 L2 L4 L7

Kuvataide - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat	Opetuksessa huomioidaan oppilasta kiinnostavat kuvalliset ilmiöt. Havainnoidaan luontoa ja esineympäristöä. Käytetään taidetta opetuksen virikkeenä, esimerkkeinä ja lähtökohtina. Opetuksen apuna käytetään erilaisia tvt-välineitä ja -ohjelmia (digikamera, kosketusnäyttö, tietokone, kuvankäsittely, ym.).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1-S3	Luodaan turvallinen ilmapiiri, joka mahdollistaa omista kuvista kertomisen muille. Oppilaat tarkkailevat ympäristöä ja keskustelevat havainnoistaan, he laajentavat ympäristön havaintoja tietotekniikan avulla esim. vieraillemalla museossa internetin kautta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla		Oppilas voi esim. kerätä omia töitään, kiinnostavia kuvia, havaintojaan, yms. kansioon, sähköiseen portfolioon tms., joka päivitetään lukukauden lopussa. Oppilas voi tällä tavalla toimien kuljettaa kuvallisen historiansa aina yläkouluun asti.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1-S3	Oppilaille tarjotaan erilaisia kuvataidetehtäviä, jotta jokaisen oppilaan vahvuudet tulevat esille ja jokainen oppilas saa onnistumisen kokemuksia. Opetellaan erilaisten työvälineiden oikeaaoppista käyttöä ja puhdistusta. Opetellaan pitämään huolta omista töistä ja välineistä. Harjoitellaan valokuvaamista.	L2 L3 L5 L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa		Keskustellaan omista ja muiden töistä. Harjoitellaan oman työn valmiiksi tekemistä.	L1 L2 L3 L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa		Harjoitellaan ryhmätyön tekemistä esim. yhdessä tehtävän taideteoksen yhteydessä tai koottaessa taidenäyttelyä. Tutustutaan erilaisiin kuvallisen vaikuttamisen keinoihin (esim. mainokset, symbolit, liikennemerkkit).	L1 L2 L4 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1-S3	Harjoitellaan kuvataiteen käsitteistön käyttöä käytännön harjoituksissa. Tutkitaan, kokeillaan ja tarkastellaan visuaalista kulttuuria yksin ja yhdessä.	L1 L4 L5 L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1-S3	Tutustutaan lähiympäristössä olevaan taiteeseen (oma koti, koulu, kirjasto, taidenäyttelyt, ympäristötaideteokset, kirkkotaide).	L2 L3 L6 L7
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1-S3	Tutkitaan käsitteitä kaunis, ruma, arvokas, arvoton.	L2 L3 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuva-ilmaisuksensa huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys		Käytetään työskentelyssä kierrätysmateriaalia, jota myös oppilaat voivat tuoda kouluun tai jota mennään keräämään yhdessä.	L1 L2 L4 L7

13.3.9 Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 1–2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Vuosiluokkien 1–2 keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1–2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen

käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista. Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Käsityö - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1 Ideointi S4 Tekeminen	<p>Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.</p> <p>Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.</p> <p>Virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia. Hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä käytetään apuna erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.</p> <p>Oppilasta ohjataan piirtämällä kertomaan käsityöideansa.</p> <p>Tutustutaan käsitöissä tarvittaviin perusvälineisiin ja opetellaan käyttämään niitä. Esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neula ja lanka; käsinompelun peruspistot - saksilla leikkaaminen - solmut ja nauhatekniikat (palmikoidut ja kierretyt nyörit) - sormivirkkaus - pujottelu 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

		<ul style="list-style-type: none"> - kankaankuviointi painamalla tai kirjomalla - muovailu massoilla (paperi-, muovailu-) - tasohuovutus - sahaaminen, viilaaminen, hiominen, naulaaminen, 	
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1 S2 Kokeilu S3 Suunnittelu	<p>Annetaan tarpeeksi avoimia suunnittelutehtäviä, jotta oppilaan ideoinnille ja suunnittelulle jää tilaa. Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä. Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla.</p> <p>Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Käytetään mahdollisuuksien mukaan apuna tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>Oppilasta kannustetaan kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.</p> <p>Harjoitellaan työn valmistamista suunnitelman pohjalta.</p> <p>Esitellään omia suunnitelmia ja töitä muille.</p>	L1 L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	<u>S1-S4</u> <u>S5</u> <u>Dokumentointi</u>	<p>Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.</p> <p>Harjoitellaan esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mittaamista ja merkitsemistä - käsin ompelua - saksiotetta ja leikkaamista - solmimista - kankaanpainantaa - maalaamista ja liimaamista - puun työstämistä ja pintakäsittelyä <p>Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.</p> <p>Harjoitellaan kertomaan käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla.</p>	L1 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	<p>Tarjotaan mahdollisuus monipuoliseen materiaaliseen työskentelyyn.</p> <p>Tutustutaan monenlaisiin materiaaleihin kuten esimerkiksi puuhun, paperiin/kartonkiin, metalliin, muoviin, kuituihin, lankaan ja kankaaseen sekä työstetään niitä tarkoituksenmukaisella tavalla.</p> <p>Opetuksessa painotetaan turvallista työskentelyä.</p> <p>Käytetään kierrätysmateriaaleja ja luonnonmateriaaleja.</p>	L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittämistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S5 S6 Arviointi	<p>Oppilasta ohjataan tarkastelemaan käsityötään ja työskentelyään useassa kokonaisen käsityön vaiheessa.</p> <p>Korostetaan onnistumisia ja pohditaan kehittämistarpeita yksin tai ryhmässä.</p> <p>Harjoitellaan oman ja toisten töiden arviointia ja positiivisen vertaispalautteen antamista.</p>	L1 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Käsityö - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1 Ideointi S4 Tekeminen	<p>Oppilasta kannustetaan omien innostavien ideoiden tuottamiseen ja siihen, että tehtävän voi ratkaista usealla eri tavalla.</p> <p>Oppilasta ohjataan käyttämään ideoinnissa apuna virikkeiden avulla syntyneitä ajatuksia, havaintoja ja kokemuksia.</p> <p>Virikkeenä käytetään lähiympäristöjä ja eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia. Hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä käytetään apuna erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.</p> <p>Oppilasta ohjataan piirtämällä kertomaan käsityöideansa.</p>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

		<p>Tutustutaan käsitöissä tarvittaviin perusvälineisiin ja opetellaan käyttämään niitä. Esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neula ja lanka; käsinompelun peruspistot - kaavan käyttö - solmut ja nauhatekniikat (palmikoidut ja kierretyt nyörit) - sormi/ketjuvirkkaus - ryijynukka - kankaankuviointi painamalla, kirjomalla tai aurinkovärjäämällä - muovailu massoilla (paperi-, muovailu-) - pallon huovutus - metallilangan muotoileminen - sahaaminen, viilaaminen, hiominen, poraaminen, naulaaminen, liimaaminen ja ruuvaaminen - pintakäsittely 	
<p>T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta</p>	<p>S1 S2 Kokeilu S3 Suunnittelu</p>	<p>Annetaan tarpeeksi avoimia suunnittelutehtäviä, jotta oppilaan ideoinnille ja suunnittelulle jää tilaa. Oppilasta ohjataan huomaamaan käsityötuotteen suunnittelun olevan tärkeä osa käsityötä. Oppilasta ohjataan harjoittelemaan käsityön suunnittelua piirtämällä tai muovaamalla.</p> <p>Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Käytetään mahdollisuuksien mukaan apuna tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>Oppilasta kannustetaan kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työvälineitä.</p> <p>Harjoitellaan työn valmistamista suunnitelman pohjalta.</p> <p>Esitellään omia suunnitelmia ja töitä muille.</p>	<p>L1 L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>
<p>T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa</p>	<p>S1-S4 S5 Dokumentointi</p>	<p>Oppilaalle pyritään tarjoamaan kokemuksia onnistuneen työskentelyn tuomasta hyvän olon tunteesta.</p> <p>Harjoitellaan esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mittaamista ja merkitsemistä - kaavan käyttöä 	<p>L1 L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - käsin ompelua ja kirjonnan eri pistoja - leikkaamista - virkkuukoukun käyttämistä - solmimista - kankaanpainantaa - maalaamista ja liimaamista - puun työstämistä ja pintakäsittelyä <p>Oppilasta ohjataan noudattamaan opettajan antamia ohjeita ja työskentelemään vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.</p> <p>Harjoitellaan käsityöprosessin dokumentointia, jossa oppilas kertoo käsityöstä ja sen ideasta sanallisesti ja kuvien avulla.</p> <p>Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöön osana käsityön ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.</p>	
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	<p>Tarjotaan mahdollisuus monipuoliseen materiaaliseen työskentelyyn.</p> <p>Tutustutaan monenlaisiin materiaaleihin kuten esimerkiksi puuhun, paperiin/kartonkiin, metalliin, muoviin, kuituihin, lankaan ja kankaaseen sekä työstetään niitä tarkoituksenmukaisella tavalla.</p> <p>Opetuksessa painotetaan turvallista työskentelyä.</p> <p>Käytetään kierrätysmateriaaleja ja luonnonmateriaaleja.</p>	L4 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S5 S6 Arviointi	<p>Oppilasta ohjataan tarkastelemaan käsityötään ja työskentelyään useassa kokonaisen käsityön vaiheessa.</p> <p>Korostetaan onnistumisia ja pohditaan kehittämistarpeita yksin tai ryhmässä.</p> <p>Harjoitellaan oman ja toisten töiden arviointia ja positiivisen vertaispalautteen antamista.</p>	L1 L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

13.3.10 Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen.

Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista. Tutustutaan monipuolisiin ja turvallisiin tehtäviin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sis- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1–2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1–2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä. Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

Liikunta - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
S1 Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	Oppilas osaa ryömiä, kontata ja kiivetä sekä hyppiä sekä tasajalkaa että yhdellä jalalla. Oppilas kykenee tasapainoilemaan vaihtelevilla alustoilla ja liikkumaan erilaisissa maastoissa. Miten? esimerkiksi: - leikit ja erilaiset tehtävät, joissa liikutaan siksakkia ja väistellään esteitä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

	<ul style="list-style-type: none"> - tasapainoharjoitukset (esim. liikkuminen vaihtelevassa metsämaastossa, kävely lattiaan kiinnitettävien muotojen, katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin lattiaviivojen tai lattialle asetetun hyppynarun päällä, jumppa- ja hippaleikit) - roikkuminen, kiipeily, hyppiminen ja leikkimielinen paini 	
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	<p>Oppilas osaa vuorotellen jännittää lihaksensa ja rentoutua erilaisten harjoitusten avulla. Oppilas osaa liikkua eri tavoin ja säädellä vauhtiaan.</p> <p>Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - muodostetaan erilaisia muotoja, kirjaimia ja numeroita omaa vartaloa apuna käyttäen - liikutaan monipuolisesti, venytellään, istutaan kyykyssä ja tehdään lyhytkestoisia venytyksiä 	
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina	<p>Oppilas kehittää liikkumistaitojaan ja -valmiuksiaan.</p> <p>Oppilas osaa liikkua pallon kanssa ja käyttää muitakin välineitä.</p> <p>Oppilas kehittää nopeuttaan.</p> <p>Oppilas osaa liikkua monipuolisesti.</p> <p>Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harjoitetaan liikevalmiuksia erilaisten este- ja hyppyratojen sekä juoksu- ja hippaleikkien avulla sekä kävelemällä ja juoksemalla vaihtelevissa maastoissa - käytetään leikeissä palloja ja muita välineitä - kehitetään nopeutta juoksu- ja hippaleikkien sekä pelien ja viestijuoksukilpailujen avulla; hypitään, loikitaan ja heitetään 	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	<p>Oppilas osaa käyttää erilaisia välineitä.</p> <p>Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaat hakevat ja kantavat itsenäisesti tarvittavat koulu- ja urheiluvälineet - harjoitellaan välineiden käsittelyä: erilaisilla kentillä, peleissä ja leikeissä välineitä vieritetään, työnnetään, pompotellaan, heitetään, otetaan kiinni, 	

	potkitaan ja lyödään sekä kädellä että mailalla	
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito		
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	Oppilas osaa huolehtia henkilökohtaisesta hygieniastaan ja ottaa mukaan asianmukaiset varusteet.	L3 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
S2 Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	Oppilas kehittää tunnesäätelytaitojaan ja kykyään toimia erilaisissa tilanteissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 L6 L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja –leikkien onnistumisesta	Oppilas osaa entistä paremmin kuunnella muita, odottaa vuoroaan ja auttaa toisia.	L2 L6 L7
S3 Psyykinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen		L1 L2 L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja		L1 L2

Liikunta - opetuksen tavoitteet Sipoossa vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	Sipoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
S1 Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia	Oppilas liikkuu ja kehittää edelleen valmiuksiaan - ryömiä, kontata ja kiivetä sekä hyppiä sekä tasajalkaa että yhdellä jalalla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

<p>liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tasapainoilla vaihtelevilla alustoilla ja liikkua erilaisissa maastoissa. <p>Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leikit ja erilaiset tehtävät, joissa liikutaan siksakkia ja väistellään esteitä - tasapainoharjoitukset (esim. liikkuminen vaihtelevassa metsämaastossa, kävely lattiaan kiinnitettävien muotojen, katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin lattiaviivojen tai lattialle asetetun hyppynarun päällä, jumppa- ja hippaleikit) - roikkuminen, kiipeily, hyppiminen ja leikkimielinen paini 	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>
<p>T2 ohjata oppilasta harjaanuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</p>	<p>Oppilas tiedostaa paremmin, miten hänen oma vartalonsa toimii – jännittynyt vs. rentoutunut Oppilas kehittää kykyään liikkua eri tavoin ja säädellä vauhtiaan. Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - muodostetaan erilaisia muotoja, kirjaimia ja numeroita omaa vartaloa apuna käyttäen - liikutaan monipuolisesti, venytellään, istutaan kyykyssä ja tehdään lyhytkestoisia venytyksiä 	<p>L1 L3 L4 Monilukutaito</p>
<p>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</p>	<p>Oppilas kehittää edelleen liikkumistaitojaan ja -valmiuksiaan. Oppilas kehittää kykyään liikkua pallon kanssa ja käyttää muitakin välineitä. Oppilas kehittää nopeuttaan. Oppilas osaa entistä paremmin liikkua monipuolisesti. Miten? esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harjoitetaan liikevalmiuksia erilaisten este- ja hyppyratojen sekä juoksu- ja hippaleikkien avulla sekä kävelemällä ja juoksemalla vaihtelevissa maastoissa - käytetään leikeissä palloja ja muita välineitä - kehitetään nopeutta juoksu- ja hippaleikkien sekä pelien ja viestijuoksukilpailujen avulla; hypitään, loikitaan ja heitetään 	<p>L3</p>

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	Oppilas kehittyä erilaisten välineiden käsittelyssä. Miten? esimerkiksi: <ul style="list-style-type: none"> - oppilaat hakevat ja kantavat itsenäisesti tarvittavat koulu- ja urheiluvälineet - harjoitellaan välineiden käsittelyä: erilaisilla kentillä, peleissä ja leikeissä välineitä vieritetään, työnnetään, pompotellaan, heitetään, otetaan kiinni, potkitaan ja lyödään sekä kädellä että mailalla 	
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito		
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	Oppilas osaa huolehtia henkilökohtaisesta hygieniastaan ja ottaa mukaan asianmukaiset varusteet.	L3 L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
S2 Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	Oppilas kehittää tunnesäätelytaitojaan ja kykyään toimia erilaisissa tilanteissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 L6 L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja –leikkien onnistumisesta	Oppilas kehittää taitoaan kuunnella muita, odottaa vuoroaan ja auttaa toisia.	L2 L6 L7
S3 Psykkinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen		L1 L2 L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja		L1 L2

13.3.11 Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omissa lähiympäristöissään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja

näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammasteista.

Oppilaanohjaus Sipoossa vuosiluokalla 1 ja 2

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1 ja 2 toteutuu osana muuta opetusta. Koulut suunnittelevat omia ja yhteistyössä toisten kanssa hyviä tapoja toteuttaa opetussuunnitelman mukaista toimintaa.

Koulut voivat tarkentaa oppilaanohjauksen tavoitteita ja sisältöjä omissa lukuvuosisuunnitelmissaan.

Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma Sipoossa on luvussa 1.4.2.